

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

24. Ex Mauro ad Molucas redit, & fructuosè in iis laborat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

quod abundè spe illa portum se videbat, quam semper habuerat in Deo repositam, aduersus terriculamenta dehortantium ab eâ molliùs, Ternatensium amicorum. Verùm enimuero huic tam vberi alienæ salutis prouentui, adiecit Deus salutis etiam propriæ auctus, & honoraria. Nam quæ perfundebant illius animum voluptates, erant eiusmodi vt suis ad Ignarium literis, [Hæc, ait, idcirco ad te scripsi, vt intelligas hæc Mauri insulæ quantis deliciis affluant; quarum sunt fontes perpetui pericula, & ærumnæ, quæ Christi causa vltro subeuntur. Est prorsus hæc regio, si quæ alia vsquàm, in quâ proeliue sit, ex profluuio dulcium lachrymarum oculos perdere; nec memini alibi me tantis animi; tamque continuis voluptatibus delibutum, aut sensu laborum leuiùs perstrictum.]

24. Sic ille de iis insulis, vndè post trimestre multo labore exercitum, Molucas renisit, indè in Indiam regressurus, ad ducenda illinc noua quam fundarat Ecclesiæ nostrorum auxilia, quæ opportuno subsidio Europa tunc miserat. Haudquaquam tamen vt mente designarat, iisdem & ventis & naui valuit Malacam pertingere, quibus erat à Mauro Ternatem delatus; cedendum fuit Ternatensium obtestationi rogantium, aliquantisper subsisteret, nec esset de naui sollicitus, paratam fore quæ priùs illum Malacam veheret, quàm claudi Maria cõpissent. Iis desideriis, virtutum studio incensus, non potuit sanctus non obsequi, & magnâ vtrunque consolatione tres totos menses, assiduâ illos pietatis disciplinâ ita exercuit, vt quocumque volebat, flecteret; iuuit ad hoc non parùm tempus maioris ieiunij quod per se homines ad sanctimoniam inuitat. Nec labore, vt olim, aut arte indiguit, ad persuadendum ethnicis Baptismum, Pœnitentiam Christianis; nempè illis ad Christianos iam alios, iam vitæ inculpatæ, accedentibus non grauate; his verò expertis suauitatem amicitie cum Deo. Ad quam promouendam, retinendamque per se in posterum, vehementer auebant Xauerij præceptionibus erudiri. Resumpto igitur ministerij sui more, festis mane de Deo ad Lusitanos concionabatur, de meridie ad neophytos; institutioni fœminarum seiunctim, dies in hebdomadâ duos concesserat. Alios pueris Christianâ doctrinâ imbuendis, præter confessiones assiduas, quibus audiendis præstabat operam & quod illic nunquàm antea factum; Eucharistiæ diuinæ communionem generali Sacrum Paschæ diem celebrauit. Vnum his eius lætitiis defuit, Cacilis Aërij eius Insulæ regis ad Christi fidem conuersio, diu optata, diu in cassum sperata. Is classis hispanæ de quâ pridem narratum, in Molucas appulso, à Iordano Freitalio, Ternatensis præsidij Præfecto victus, Goam probrosè transfusus fuerat, ob suspiciones leuissimas perduellionis; perspectâ causâ cognitores nihil comperiant quod damnet præter præcipitem in damnando illo Iordani sententiam; in spoliando cupiditatem periniquam. Pronuntiatur innocens, eius fides in Regem laudatur, à Prætere Castrio, famæ, regno, bonis per summam iniuriam ereptis redditur,

N 3

comitatûque

24
Ex Mauro
ad Molucas
redijt, & fru-
ctuosè in iis
laborat.

comitatuque regio à Bernardino Sofa reducitur. Grauius pœnis Freitafius cogitur inuenis sumptus; & quicquid abstulerat reuomere, atque ipsemet vice versâ, in eisdem quas regi Aërio indiderat compedes coniectus, causam dicturus Goam deportatur. Idem nefas, eodem insignis gloriæ euentu, aliquot retrò annis in Tabarigiam regem perpetratum. Falsò maiestatis accusatus, absolutus est suffragio iudicum, pronuntiatúsque expertus impacti criminis, cuius sententiæ æquitate, Christianorum probitatem ad eò suspexit, & amauit, vt Christum professus, ad eos accesserit. Goæ Christi lanacro initiatus est; restitutus in regnum, nec diù post Ternate moriens insulæ suæ, Lusitaniam reliquit heredem. Putabat Xauerius restitutum Aërium daturum pariter Christo manus, idque apud illum strenuè agitabat: quod Regis, præsertim maxime cordati, auctoritatem, potentiam, & exemplum, multas confinium insularum secururas speraret, exceptus à barbaro humanissimè fuerat, adscitus verò in amicitiam consensione animi tam arctâ, vt eius carere præsentia vix posset, audiebat æternis de rebus horas solidas loquentem, magnâ quantum conieci dabatur approbatione. Verùm vt erat deniquè stringendus de baptismo nodus, aut astuè in verba exibat, aut ditabat aures promissis inanibus, aut difficultates, induciâsque obtendeat, vinci quandoque videbatur, sed iis conditionibus, quæ honestatem Christiani hominis dedecerent: tam gloriofi negotij nequissima remora, vxores centum, & quotquot alias flagitiosi oculi libido fuisset; vnâ tanto ex numero legere, seueritatis conserbat superuacaneæ, & argutabatur ex Theologiâ sectæ, seu potius obsecratiuitatis suæ; Christianorum, & Saracenorum cum esset idem Deus, vt quid si nihil eius intererat, nollet à Christianis vxores retineri, quas concesserat Iudæis? Post quasi resipiscens, spes datas instaurabat, aiens tanti sibi non esse rem tantulam, vt vellet propter eâ P. Francisci beneuolentiâ, & animæ suæ salute excidere. Itâ diù luctatus Christum Mahometi, spiritum carni connectere, intra sectæ infamis turpitudines hæsit, vt qui alterum pedem tenaci luto connixi extrahere, alterum altiùs demergunt. Id modò ex eo regiâ fide extortum est, si ab Lusitanis Mauri regnum in clientelam filio traderetur facturum se vt esset Christianus. Quam etiam fidem barbarus sefellit. Nam post impetratum filio id regnum, tam procul abfuit vt illum baptismo tingendum traderet, vt inde potius cruentâ insectatione vexare aggressus sit subiectos sibi Christianos, & quicquid malorum Lusitanis inferre potuit, hoc armis tum suis, tum auxiliariis, gratiarum loco retulerit. Fuit tamen Xauerij labor, si minus in Aërio felix, in duabus saltem eius sororibus, & principibus aliquot eiusdem sanguinis minimè vacuus, illos enim Christo lucratus est.

25
Ex Molucis
in Amboi-
num transit,
magno sui
desiderio re-
lictis.

25. Post hæc, tempus adesse ratus quo se locis aliis commodaret, in Amboinum soluit, hinc quidem communi Christianorum consultatus bono, illinc sociorum; quibus in Indiâ præerat, auctis que iam numeros partes locorum, & operâ diuidi oportebat. Verùm vt est acuta inuentrix
charitas,